

د یوې شپې ناوې

لیکوال: داکتر معمار حشمت الله
پېڅلیک: لړم / کال ۱۴۰۷ لمرۍ

Ketabton.com

.....

لیکي پوهه:

سرلیک: د یوې شپې ناوې

لیکوال: داکټر مهندس حشمت الله ،، اتمر ،،

اېډیټور:

د پڅښتنې ډیزان: داکټر مهندس حشمت الله ،، اتمر ،،

څپرندوی:

چاپشمېر: ۲۰

چاپ نېټه: لړم / کال ۱۴۰۷

واټس اپ: +۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

برېښنالیک: atmar_hashmatullah@yahoo.com

د چاپ حقوق له لیکوال او څپرندوی سره خوندي دي، بې اخځ
بنوونې ترې د گټې اخیستنې اجازه نه شته.

.....

لړلیک

چوپړی	سرلیک
۱	پڅښتنی.....
۲	بسم الله الرحمن الرحيم.....
۳	لیکي پوهه:.....
۴	لړلیک.....
۵	تران (پیل، شروع، برید).....
۷	د یادښتونو له پاره:.....
۸	ماریوپول:.....
۱۳	جگړه :.....
۱۳	د جگړې تعریف:.....
۱۸	داستان:.....
۴۶	د چاپ شویو کتابونو لیست.....
۵۱	د کار لاندې کتابونو لیست.....
۵۲	د وخت او امکان په صورت کې.....
۵۳	د پڅښتنی څټ.....

.....

تران (پیل، شروع، برید)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ، الْحَمْدُ لِلّٰهِ اِجْلَالًا
لِقُدْرَتِهِ، وَ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ خُضُوعًا لِعِزَّتِهِ، وَصَلَّى
اللّٰهُ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ .

بي پایه ستاينه او بي حده مننه، د هغه سپېڅلي ذات نه چې د وجود ماني او کاینات يي د انساني وجود د تکامل او د انسان له پاره د خپل سپېڅلي ذات او عبادت د حقيقت له پېژندلو پرته جوړ کړل. هغه د ذات پوهه، عالي، لوړ او ښکلي نومونه دي، او کائناتو د پيدايښت يوه حتمي لامل دی.

عظمت، د ټولي نړۍ موجوديت، د ناڅاپه څخه راوتل، حق د رسيدو جوهر په يوه والي کې د اعتراف، تباهي او بي وسۍ يوه له لوړو وسيلو څخه دی.

گرانو لوستونکو!

دا ځل مي و غوښتل يوه بل ناول چې کيسه يې په اوکراين ماريوپول ښار کې کې پيل شوې، يوه اړخيزه تر اوسه هم دام لری وليکم او د خپلو کتابونو مينوالو او لوستونکو سره يې گډ (شريکه) کړم.

زما د کتابونو مېنه وال يوازې معماران او انجينران نه دي، او نه بايد اوسي، نوځکه غواړم ورځ په ورځ د خپلو ليکونو کې توپير راوړم چې د هرې ځانگي مېنه وال په کې ډېر شي، دا کار به ما دېته اړ کړي چې ليکنې مي توپير و لري او هم به مي مينه وال ډېر شي.

.....

پاکه ربه!

ز مور له پاره خپله لاره بې ستونزې کړه، تر څو مور له تا پرته بل څوک و نه وینو او نه یې پېژنو.
ز مور سره مرسته و کړه تر څو مو په وجود کې د غرور نڅینه پاتې نه شي او د اسلام د دین له سپیڅلو بنده گانو څخه مو و بولي.

- د نظر ټولو خاوندانو او هغه څوک چې دا کتاب لولي په ډېر درنښت هېله کېږي چې، خپلې غوښتنې او وړاندیزونه د دې کتاب د بیا کتنې له پاره، زما سره شریکه کړئ.

Whatsapp: ۰۰۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

په درنښت
ډاکټر معمار حشمت الله اتمر

.....

د یادښتونو له پاره:

- ..... -۱
- ..... -۲
- ..... -۳
- ..... -۴
- ..... -۵
- ..... -۶
- ..... -۷
- ..... -۸
- ..... -۹
- ..... -۱۰

.....

ماریوپول:

په روسي ژبې کې (Мариуполь) یوه بندري ښار دی چې د اوکراین په سویل ختیځ کې د ازوف سمندر په څنډه کې شتون (موقعیت) لري.

دا ښار د ازوف سمندر په شمالي ساحل کې د پریازویا په سیمې کې د کلمیوس سیند په خوله کې شتون لري.

د هېواد د ویش له مخې، ماریوپول د دونیتسک په ولایت کې موقعیت لري او د دې ولایت دویم لوی ښار گڼل کېږي.

دا ښار په ۲۰۲۱ میلادي کال کې د روسیې د پوځ له خوا ونیول شو.

د شپاړسمې پېړۍ له پیل راهیسې، ماریوپول د کلمیوس کلی په نامه پیژندل کېده، چې د کوساک ځواکونو یوه لویه کلا وه، مگر دا د ۱۷۷۸-۱۷۸۰ کلونو کې د کریمیا یونانیانو له مهاجرت وروسته دا ځای، په ښار بدل شو.

په تېرو وختونو کې، د کمونیستي دورې په جریان کې، ماریوپول د اندری ژدانوف په ویاړ د ژدانوف ښار بلل کېده.

نن ورځ ماریوپول یو لوی صنعتي مرکز او همدارنگه یو علمي او سوداگریز مرکز گڼل کېږي.

.....

ماریوپول د اوکراین په صنعتي کولو کې کلیدي رول ولوباوه او د غلو په سوداګرۍ، فلزاتو، او درنو انجینرۍ کې مهم و، په شمول د ایلېچ او ازوف ستال اوسپني فابریکه.

لومړنی ماریوپول سپورت هال په ۱۸۷۶ میلادي کې تاسیس شو.

د ۱۲ پېړۍ څخه تر ۱۶ پېړۍ پورې، ماریوپول د یوې لویې سیمې برخه وه چې په لویه کچه د کریمیا تاتارانو، نوګات پوځ او د لیتوانیا لوی دوچیانو او سیاه او ازوف ترمنځ د سختو جګړو له امله ویجاړ شو او د کریمیا خانیت او د عثماني امپراتورۍ د سیمو برخه شوه.

د دنیپر سیند په ختیځ کې یوه ویجاړ میدان و چې د ازوف سمندر ته غځول شوی و.

دلته د اوبو کمښت د لومړنیو استوګن ځایونو جوړول ستونزمن کړل.

د موراویا لارې ته نږدې د شتون له امله، د کریمیا او نوګت قومونو ډیرې وختونه د غلامۍ له پاره په دې سیمه کې بریدونه کول، او تاتارانو هم د سیمې خلک لوټ کړل، چې د دې سیمې د دايمي آبادۍ مخه یې ونيوله او لږ نفوس یې و ساتل.

د ماریوپول سیمه په هغه وخت کې د تاتارانو تر واکمنۍ لاندې یوه نامنه ځمکه وه، نو له همدې امله دا د ځنګلي میدانونو یا صحرايي میدانونو (په لاتیني کمپي صحرايي کې) په نوم پیژندل کېده.

.....

د یوریشیا د پښو په دې سیمه کې، **Cossacks** د ۱۵ پېړۍ په وروستیو او ۱۶ پېړیو کې د جلا خلکو په توګه راڅرګند شول.

د نیپر د ریپډز لاندې، زاپوروزیان کوساکس (**Cossacks**) وو، چې ژوند یې څرخای او کوچیان وو.

تل د کب نیولو، ښکار کولو او همدا رنگه د کرنې او څارویو له پاره سټیپ ته ننوتل.

دا **Cossacks** د دولتي ځواک او لویو ځمکو مالکینو څخه خپلواک وو، دوی یوه لوی شمیر بزګران او خدمتګاران جذب کړل چې د پولنډ - لیتوانیا دولت مشترک او د مسکو دجې څخه وتښتېدل.

د سیمې انزوا په ۱۷۰۰ کې د قسطنطنیه د ترون له خوا نوره هم پراخه شوه، کوم چې د ازوف سمندر په سواحلو کې باید د میوز سیند تر خولې پورې هیڅ ډول میشت ځایونه یا کلا ګانې (قلعې) نه وي.

په ۱۷۰۹ کې، د روسیې په وړاندې د سویډن سره د کوساکس اتحاد په ځواب کې، د روسیې زار، پیټر I د سیچ په نوم د مرکزي سیمې ویجاړولو او د سیمې څخه د خلکو د بېرته راستنیدو امر وکړ.

په ۱۷۳۳ کې، روسیه د عثماني امپراتورۍ په وړاندې د نوي کمپاین له پاره چمتووالی نیولی و او په دې توګه یې د زپوروزیانو بېرته

.....

راستنبندو ته اجازه ورکړه، که څه هم ځمکه په رسمي توګه د عثمانیانو ملکیت وه.

په ۱۷۳۴ کې د لښي د تړون له مخې، زاپوروزیانو خپلې ټولې پخوانۍ ځمکې بېرته ترلاسه کړې.

پرځای یې، دوی مجبور شوو (شول) چې د جګړې په جریان کې د روسیې په اردو کې خدمت وکړي. دوی ته دا اجازه هم ورکړل شوه چې د سیچ نمبر په نوم د نیپر سیند په څنډه کې د لرګیو یوه نوې کلا جوړه کړي.

له ۱۷۳۶ وروسته، د Dan او Zaporozhian Cossacks په سیمه کې جګړه وکړه، او د پایلې په توګه، زارینه الیزابت په ۱۷۴۶ کې یوه فرمان صادر کړ چې د کالمیوس سیند یې د دوو کاساک ډلو ترمنځ سرحد وټاکه.

د تاتار وروستی برید، چې په ۱۷۶۹ کې پیل شو، یوه لویه سیمه یې پوښله، د کالمیوس قلعه یې ویجاړه کړه او د Cossack ژمي کوار ترونه یې وسوځول.

په ۱۷۷۰ کې، د روسیې حکومت د عثمانیانو سره د جګړې پای ته انتظار ونه کړ او د کریمیا خانیت سره یې خپله پوله دوه سوه کیلومتره جنوب لویدیځ ته واړوله.

.....

دې عمل د نیپر د قوې کرښې د جوړولو پیل په نښه کړ (د اوسني زپوریزیا څخه نوو پیټروکا ته غځول)، او په دې توگه د راتلونکي ماریوپول سایت په گډون په سیمه کې د روسیې د ادعاه پاره بنسټ کېښود. (۱)

.....

جگره :

هره جگره خانه ته اهداف لري.

د جگرې تعريف:

جگره عبارت ده د دوو او يا يوه ډله هېوادونو د قواوو د يوې او يا ټولې برخې له ټکر څخه چې په ذريعه يې بنکېل لوري خپلې موخي د زور او قواوو له لارې په مقابل لوري تحميلوي.

د ماريوپول استوگنې ودانۍ له جگرې نه وروسته

.....

د ماریوپول استوګنې ودانۍ له جګړې نه د مخه

د ماریوپول استوګنې ودانۍ له جګړې نه وروسته

.....

د ماریوپول سوداگریزې ودانۍ له جګړې نه د مخه

د ماریوپول سوداگریزې ودانۍ له جګړې نه وروسته

.....

د ماریوپول تیاتر ودانۍ له جګړې نه د مخه

د ماریوپول تیاتر ودانۍ له جګړې نه وروسته

.....

د ماریوپول سوداگریزه ودانۍ له جگړې نه د مخه

د ماریوپول سوداگریزه ودانۍ له جگړې نه د مخه

(۲)

.....

داستان:

والریا نږدې دېرش کاله پخوا د ماریوپول په ښار کې دې نړۍ ته سترګې خلاصې (و غوروي) کړې.

په کورنۍ کې هغه ښکلې او غټې، غټې سترګې، جگه پوزه (پزه) سپین مخ، نړۍ غاړه او جگ قد درلود.

مور یې هغه د کوشنیوالي نه په ورکتون کې ګډه (شامل) کړه او هره ورځ سهار به یې الته وره بیا به یې مازیګر نا وخته کله چې د کار څخه بېرته راتله، هغه به یې هم له ځانه سره، کورته راوړه.

هغه ورو، ورو لوېده او په ټولو ګرانېده.

کال تېر شو، هغه په ګرځېدو راغله او د ټولګي یوې خوا نه به یې بلې خوا ته، منډې وهې او د نورو ماشومانو سره به یې لوبې هم کوي.

هغه په خپل ورکتون ټولګي کې مخکې او چالاکه وه، ښې ښې به ژر، ژر به یې خبرې کوي.

د نورو خبرې به یې ژر، ژر یادوي او لکه طوطي به یې زمزمه کوي.

د کوشني والي څخه یې هنر او ادبیاتو سره مینه درلوده او په درې کلنۍ کې یې لیکل شوي ترانې له یاده کوي او د ټولګي پر مخ کې به یې لوستي.

.....

بیا هغه د خپل ورکتون د ترانو ویلو ډله (تیم) کې گډه (شامله) شوه ، هغې به په جشنونو، ملي ورځو لمانځنې کې گډون کاوه او د نورو ماشومانو سره به یې ترانې ویلې.

هغه نوره هم لویه شوه.

د رسامۍ او شعر ویلو سره یې مینه خورا ډېره شوه.

څه وخت تېر او هغه شپږ کلنه شوه.

کورنۍ یې هغه په لمړني ښوونځي کې گډه (شامله) کړه.

هغه به سهار وختي له خوبه پاڅېده، بیا به یې سهار چای څښه، د ښوونځي کالي به یې اغوسته، په ناز او نخرو سره به، ښوونځي ته تلله.

په ښوونځي کې یې خوررني و موندې او د خپل کور نږدې گاونډیانو سره به ښوونځي ته، تلله او د رخصتۍ نه وروسته به، بېرته راتله.

په لارې کې به یې کیسې کوي او کله نا کله به یې شعرونه هم زمزمه کول.

هغې ډېره ښه حافظه درلوده او شعرونه به یې ډېر ژر زده کېدل.

هغې لمړنۍ زده کړې الله پای ته ورسوي او بیا په لېسې کې گډه شوه، الله هم د خپلو پخوانیو ملگرو سره تلله او بېرته کورته، راتله.

هغې د ښوونځي مضامینو تر څنګ د شعرونو کتابونه هم ویل او کله نا کله به یې لنډ شعرونه هم لیکل او دا شعرونه به یې د ښوونځي په پرتمینو غونډو او سیالیو کې پر خپل ښکلي غږ ویل او لوستل.

.....

وختونه تېرېدل او هغه لوېده.

خورلرونو به يې ورته، کوشني شاعره ويل.

هغه به د هغوی په خبرو من، من غوښه اخیسته او د هغوی نه به
يې مننه کوه.

څه وخت تېر شو.

له بنوونځي نه فارغه شوه.

بيا يې د کانکور آزمويڼه ورکړه.

هغه ادبياتو فاکولتي ته کاميابه شوه.

ژمي وه.

اوا (هوا) هم ډېره سره وه.

خو ژوند سخت نه وه.

په کورنو کې د گاز شتون، ډېرې ستونزې يې حل کړې وې.

له بلې خوا مرکز گرمۍ هم شتون درلود او ټولې کوټې، دالانونه،
تشنابونه او حمامونه په يوه شان تودېدل.

په برېښنايي موټر او تراموای کې هم بخارۍ شتون درلود.

دوکانونه او مغازې هم تودې وې.

ژمني کالي هم ډېر او ارزانه وو.

ټولو خلکو د هغو د اخیستنې توان درلود.

.....

ژمني رخصتی پیل شوي.

والريا به د خوبه وخته پاڅېده.

لمړی به يې خپل سهارنی چای څښه بيا به يې ژمني تاوده کالي اغوستل.

وروسته به يې د سکې (يخمالک) وسايل اخيستل او بيا خوررونو کورونو ته، تله او خپلې خورونې به يې له ځانه سره اخيستې او د سکې ځای ته به تلې.

کله نا کله به يې کورو ته نږدې په فرعي سړکونو کې يخمالک واهه.

هغوی به څو، څو واره پرځمکې غورځېدې خو نه ژوبلېدې.

هغوی به ډېر وړلین او دبل کالي اغوستل او په هغو کاليو کې به ډېر تاوده وه.

په پښو به يې گرمې موزې کوي، وړينې خولۍ به يې اغوستې او له غارو به يې د غاړو دسمالونه تاوول.

ځينو به يې تورې چشمې هم په سترگو کوي، تر څو د هغو د سترگو ليد ته د واورو وړانگو نه تاوان و نه رسېږي.

هغوی به هره ورځ دې کار يانې تفريح ته مخه کوه.

په يخمالک کې به نه يواځې انجونو گډون کاوه، بلکه کوشنيانو، الکانو، سرو او بنځو هم د وخت په لرلو سره، په کې گډون کاوه.

ځينې وختونه به هغوی د سکې وهلو غرونو ته، تلل.

بيا به يې الله سکې او يخمالک خور.

.....

تر ناوخته به الله وو، بیا به بېرته راتلل.

والریا به لکه نورو، یخمالک خور او کله به ودرېده او د شاو خوا ننداره به یې کوه.

بیا به یې له جبه کوشنی کتابچه او قلم راویسته او د هغې پر پاڼو یې لنډ، لنډ شعرونه لیکل.

کوم وخت چې به کور ته ورسېده، لمړی به یې کالي بدلول، بیا به حمام ته، تله مخ او لاس به یې مینځل، کتخ به یې توداوه او ماښام کې به یې د شپې ډوډی خوره.

وروسته د نورو خورونو سره د کوره وټه او په نږدې پارک کې به یې قدمونه وهل.

کله نا کله به د پارک خراغ لاندې پر څوکی کښېناسته او سوچونه به یې وهل.

بیا به یې خپله کوشنی کتابچه له جبه و ویسته او خپل شعرونه به یې اصلاح کول.

وختونه تېرېدل او پسرلی نږدې کېده.

هغه خپل ژوند ته ډېره خوشحاله وه.

د خپل راتلونکي (آینده) ژوند په هکله به یې سوچونه کاوه.

د ځینو خلکو په خبره خیال پلو به یې واهه.

بیا به یې د خپل ژوند ملگری په هکله سوچونه کول او ویل به یې چې زما د ژوند ملگری باید ښایسته، جگ قد، زده کړیال (تحصیل

.....

کړی) ځوان، موټر لرونکی، شتمن او له بنې کورنۍ (فامیل) څخه وي.

هغه باید لوړې زده کړې ولري او هم د شعر او شاعرۍ سره مینه ولري.

څه وخت نور هم تېر شو.

هغه بڼه شاعره شوه.

بیا یې و غوښتل دنده تر لاسه کړي.

هغې بیا د آروف مطبوعاتۍ تیب کې چې د اوکراین ملي گارد پورې اړه درلوده د مامورې په توگې دنده تر لاسه کړه.

څه موده تېره شوه.

هغه د یوه ۳۴ کلن ځوان سره آشنا شوه.

د هغه نوم، آندری سوبوتین و.

آندری سوبوتین د اوکراین اردو افسر و.

هغه به په اخلاص سره دنده تر سره کوه.

هغوی به کله نا کله سره لیدل.

کله به سینما او کله به هم په یوه پارک کې پر څوکی کښېناستل او غورې به یې کوي.

د هغوي تر منځ مینه پیدا شوه.

مینه به یې د هرې ورځې په لیدو سره ډېرېده.

.....

د هغوی مینه او ناسته پاڅه ورځ تر بلې دېرېده.
هغوی سره دېر خواږه ملگري شوو.
بیا به یې، د واده په هکله خبرې کوي.
هغوی هوډ درلود چې سره واده وکړي.
هغوی دا موضوع د خپلو کورنیو او دوستانو سره هم ګډه کړې وه.
هغوی به واده بلونکو لیستونه جوړول او بیا به یې د هوټل پر خرچې
خبرې هم کوي.
هغوی غوښتل په ماریوپول ښار کې سره واده وکړي.
آندری سوبوتین به د واده له پاره پیسې غونډوی.
الته د واده مراسمو له پاره دېرې پیسې نه دي په کار.
د واده مراسم خورا لنډ، ساده او یوازي لږ نږدې خپلوان او دوستان
خبروي.
اکثراً د واده مراسم په کورنو کې، تر سره کېږي.
آندری سوبوتین غوښتل چې د واده مراسم په یوه کوشني رستوران
کې، تر سره کړي.
دا د هغوي لمړنۍ مینه وه.
کومه ورځ به یې چې سره نه لیدل، بیا به یې په غورکي (تېلفون یا
موبایل) کې سره، خبرې کوي.
د غورکي خبرې هم خورې وي.

.....
داسې ښکارېدل چې په پارک کې په یوې څوکۍ کې ناست او سره غورې کوي.

هغوی به د واده پر پلانونو غږېدل.

کله به یې ویل:

ملګري به ډېر خبر کړو.

ځکه زموږ لمرنۍ مینه ده.

بیا به په ماشومانو غږېدل.

آندری سوبوتین به ویل:

زه غواړم چې زموږ لمری ماشوم یوه ښکلې انجلۍ وي.

والریا به ویل:

نه!

زه غواړم چې زموږ لمری ماشوم الک او د ستا په شان تکره افسر شي.

بیا به یې د ماشومانو په تعداد خبرې کوي.

کله به یې ویل چې دوي ماشومان مو بس دي.

او بیا کله به یې ویل:

درې ښه دي او که څلور شي ډېره به ښه وي.

د خلکو په وینا، غوري لا غور.

.....

بیا به یې د اوسېدو پر خای خبرې کوي.
هغوی به ویل:
مونږ به په ماریوپول کې ژوند وکړو.
دلته زمونږ دندې دي.
ماریوپول بنکلي ښار دی.
یوه اپارتمان به په کرایه ونیسو.
بیا به، پیسې غونډی کړو.
پیسې چې ډېرې شوي، یوه اپارتمان به په بیه واخلو.
تنخواوي هم بدې نه دي.
د کور خرچې نه پیسې پاتې کېږي.
مونږ دواړه ښې تنخواوي لرو.
ژر به د کور خاوندان هم شو.
مهمه نه ده چې یوه لوی انگر او ډېرې کوتي ولرو.
دوي خوني والا اپارتمان مو هم بس دی.
یوه کوته یې زمونږ او بله به یې د ماشومان شي.
دوستان به زمونږ سره کښېني.
د شپې پاتې کېدو رواج خو دلته نه شته.

.....

د شپې دودۍ خوړو نه وروسته هر څوک (کس) خپلې مخې پسي
ځي.

څوک چا ته مزاحمت نه کوي.

دا دلته بڼه رسوم (عنعنات) دي.

د دوستانو سره څوک نه په تکلیف کېږي.

سوچونه (چورتونه) او خیال پلونه ورځ تر بلې ډېر بدل.

په غورکي کې به په ساعتونو خبرې کوي.

دا خبرې مفته وي.

کله به يې واتس آپ او کله به يې په مسنجر کې خبرې کوي.

وخت په بڼه، توگه تېرېده.

کله به يې د يوه غره او کله به يې د بل غره، خبرې کوي.

څه موده لا نه وه تېره شوې چې روسي قواوو پر ماريوپول يرغل
وگر.

په دې يرغل کې د روسي اوایي (هوایي) او ځمکني قواوو برخه
اخيستي وه.

په سل هاو الوتکو، تانکونو، توپونو او پياده عسکرو په کې برخه
درلوده.

هغوی په قوت کې څو برابره تر اوکراینيانو غښتلی او چالاکه وو.

.....

اوکرایني عسکرو کوبنس وکره تر څو د هغوي مخه ونیسي، مگر ونه توانېدل.

اوکرایني عسکر شا تگ ته، اړ شوو.

هغوی ورو، ورو شا ته تلل.

خلک هم د خپلو کورونو پرېښېدو ته اړ شوو.

ملکیان مخکې او نظامیانو وړ پسې شا تگ کاوه.

هغوی ورو، ورو د آزوف سټیل کمپنۍ ته ورسېدل کومه چې تر ټولو لویه فلزاتو فابریکه په اوکراین کې وه.

په یادي کمپنۍ کې ډېرې خوندي ځایونه له ورايه د شوروي اتحاد په وخت کې جوړ شوي وو، کوم چې کېدای شوو د ستونزمنو ورځو له پاره ترې کارواخلي.

دا خوني د اټومي جگړې د خوندي کېدو له پاره جوړ شوي وو.

والریا هم د نورو کسانو سره د فابریکې خوندي (امن ځای) ته پنا واخیسته.

دا خوندي ځایونه د ځمکې لاندې وو.

شمېره یې ډېرشو (۳۰) ته رسېده.

هغو ته زینې ورغلي وې.

ځینې زینې هم وړانې او ویجاړې شوي وې.

دالانونه او لارې هم تیارې وې.

والریا هم تر ټولو لاندې لاره چپرې چې د مکعب په شان کانکرېټي
خونې وې.

الته ځینو کسانو له ورايه لنډ مهاله (موقتي) نغري جوړ کړي وو.

ټول به سره راټولېدل، په شریکه به یې کتغ کاوه او خواړه خورل.

الته د خوب ځایونه نه وو.

نه کټونه وو او نه هم بستري.

نه توشکي وې او نه هم پرستني.

بالبنتنه هم نه وو.

او(هوا) بڼه وه.

هغوی به پر کالیو بیده کېدل.

خوراکی مواد، اوبه، ډوډی او دوايي به هم ورځ تر بلې لږېدل.

د خلکو اندېښني به هم ورځ تر بلې ډېرېدې.

ډار او وحشت هم ډېر وو.

د خمکې لاندي خوندي ځای په آزوف سټیل کمپنی کې

په جوړو شویو نغریو کې به هغوی، کتغ هم تاوداوه.
د اوړو په موندلو سره به یې هغه خوندي ځای ته راوړل او الله به
یې اوړه د اوبو سره خيشتاوه او بیا به یې ترې کیک پخواه.
هغو ته والریا د ډوډۍ نوم ایښی وه.
ټولو به په خوند سره خوړه.
هغوی په قحطۍ کې ژوند کاوه.
ورځ تر بلې سختېده او روسي قواوو خپل ځانونه الله نږدې کول.
هغوی به لکه مورکانو ژوند کاوه.
له یوه سوري به وتل او په بل کې به ننوتل.

.....
له یوې خوا به بلې خوا ته په تیارو کې ګرځېدل او بیا به سره غونډېدل.

هغوی به په خپلو منځو کې، کېسې کوي.

والریا به کله نا کله هغوی ته شعرونه هم ویل.

د اپریل د میاشتې پر پنځه لسمه (۱۵) کال ۲۰۲۲ کې الله روسانو یوه ډېر غټ بم واچوه.

د دې بم په ولېدو (لګېدو) سره ټول کسان مړه شوو.

یواځې والریا ټپې شوې وه.

په دې وخت کې نورو کسانو د هغوی خوندي ځای ته منډې کړې.

مړی یې دېخوا اخوا کړل.

په مړو کې یې یواځې والریا و موندل شوه، چې ټپې شوې وه.

دا د والریا د پاره یوه غټه معجزه وه.

هېڅ چا سوچ نه کاوه چې د بم غورځېدو نه وروسته به، الله څوک ژوندي پاتې وي.

هغې مغزی ضربه لیدلې وه.

والریا الله د ځمکې لاندې روغتون کې د اتو (۸) ورځو د پاره بستري شوې وه.

الله دوايي ډېره لږه وه.

.....

هغې د هغو عسکرو په منځ کې اونۍ تېره کړه کوم چې د بدن غړي
يې پرې شوې وو.

آلته د وینو بویونه او د تېپانو نالښتونه وو.

خو!

هغې بله لار نه درلوده.

مجبوره وه، آلته د درملنې له پاره پاتې شې.

آندری سوبوتین به د هغې پوښتنې ته، ته.

هغه خورا خواشینۍ و.

نه میوه وه او نه ښه خواړه چې والریا ته یې وېسي.

گلان هم نه وو چې د رسومو سره یې هغې ته ډالۍ کړي.

آندری سوبوتین له خوندي ځای نه و وت.

د فابریکې اخوا دېخوا وگرځېد.

یوه گل یې وموند.

هغه یې وشکاوه.

پټ یې په جب کې کښېښود.

بیا د ځمکې لاندې روغتون ته ننوت.

د والریا ځای ته لاړ.

هغه بیده وه.

.....

تر خوا یې کښېناست.
هغه لا هم بیده وه.
گل یې د هغې مخې ته کښېښود.
گری ته یې وکتل.
بیا له ځایه پاڅېد.
دندې خوا روان شو.
دنده خورا سخته وه.
ورځ تر بلې سختېده.
روسي عسکر فابریکې ته وړاندې کېدل.
د کیف څخه مرستو درک هم نه و.
بندو کسانو په لږو او خپلو امکاناتو، د ځانونو دفاع کوه.
روسي عسکر نور هم نږدې شوو.
آندری سوبوتین ډېر په تشویش کې و.
یوه شپه په خوب بیده وه.
وحشتناکه خوب یې ولید.
له ډاره پاڅېد.
اخوا دېخوا وگرځېد.
بیا بېرته خپل ځای ته راغی.

.....

په خپل ځای کې پرېوت.
په سوچونو کې بیده شو.
خوب یې ولید.
روسان مخ ته راغلي.
فابریکه محاصره شوي ده.
عسکر غواړي فابریکې انگر ته ننوځي.
په دې وخت د مرمیو باران شوو.
یوه مرمی پر والریا لږېږي او ځای پر ځای کېږي.
هغه مري.
آندری سوبوتین چیغه کوي.
هغه په خپلې چیغې سره له خوبه پاڅېږي.
بیا د والریا اتاق ته ځي.
هغه بیده یي.
شکر باسي او بېرته خپلې دندې خونې ته ځي.
هغه، سو چونه کوي.
په سوچونو، سوچونو، سبا کېږی.
هغه پلان ونيو تر څو واده وکړی.
د واده مراسمو له پاره، حلقې (چلې یا گوتې) حتمي دي.

.....

هتی (دوکانونه) او مغازې ټولې بندې او د روسي عسکرو تر ولکې
لاندي وې.

هغه هر څه سوچ واهه چې حلقي و مومي.

دا کار تر سره نه شو.

بيا يې پر سوچونو پيل کړ.

له جبه يې سگرتو ډبې و ويست.

يوه سگرت يې بل کړ.

بيا يې د سگرتو زوروق ته وکتل.

زوروق يې د باندي کړ.

بيا يې د هغه نه دوي حلقي جوړې کړې.

لږ وروسته يې د سگرتو يوه تش ډبې وموند.

حلقي يې په کې کښېښودې.

والريا هم د روغتون نه رخصت شوې وه.

هغه دوي، درې ملگري يې سره راټول کړل.

بيا هغوی د والريا ځای ته لاړل.

والريا ته يې غږ کړل.

هغه ودرېده.

بيا آندری سوبوتین د هغې مخ ته په گوندوشو.

.....

لاس یې جب ته ور وېست.

د سگرتو ډبې یې را و وېست.

د هغه سر یې خلاص کړ.

د زوروقو حلقې یې هغې ته نږدې کړې.

بیا یې هغې ته و ویل:

زما سره واده کوي.

هغې د زوروقو حلقې ته و کتل.

هغه پوی شوه چې نور امکانات، نه شته.

بیا په خندا شوه.

هغې و ویل:

هو!

هو!

بیا یې یوه حلقه د هغې په گوتې کې کړه.

وروسته ودرېد.

والریا هم دوېیمه حلقه د هغه په گوتې کې کړه.

په دې وخت کې یې ملگرو هغوی ته مبارکي و ویله او لاسونه یې

وپرکول.

.....

د حلقو په ګوتو کولو انځور

بیا آندری سوبوتین خپل غورکی یوه کس ته ورکړ او هغه ته یې وویل:

څو قطعي زمونږ انځورونه واخله!

هغه اندري ته نږدې شوو.

غورکی یې د هغه د لاس څخه واخیست.

هغه پر انځور اخیستنې پیل کړ.

بیا څو قطعي انځورونه یې واخیستل او کس ته یې وویل:

بس ده!

غورکی دومره چارچ نه لري.

بیا کس غورۍ بېر ته اندری ته ورکړ.

.....

اندري هم د هغه نه مننه وکړه.

د والريا او اندري سوبوتين يادگاري انځور

.....

بیا د سوریو نه و وتل او څو گډ انځورونه یې واخیستل.
هغوی ضروري اسناد سره ولیکل او بیا یې لاسلیک کړل.
د هغو نه یې تصویرونه واخیستل او د اندری کورنۍ، کیف ښار ته
ولېږل تر څو یې په رسمي دفتر کې ثبت او رسمي کارونه یې مخ
ته یوسي.
دا د مې د میاشتې پنځمه ورځ وه.

د والریا او اندری سوپوتین یادگاري انځور

د هغوی د واده مراسم په نظامي جامو او زرورقي حلقو کې تر سره
شو.

خو!

اندري والریا ته ډاډ ورکړ د جگړې پای کې به هغې ته ښکلي او
مناسبه حلقې وپېږي.

.....

هغې هم د آندری نه مننه وکړه.
د هغوی لنډ مراسم پای ته ورسېدل.
شپه شوه.
شپه یې په خوشحالی سره تېره کړه.
سهار شو.
اندري دندې خوا روان شو.
جگړه نږدې شوې وه.
هغه د فابریکې نه د باندې و وت.
ترڅو کرښې ته لاړ او ملگرو سره مرسته وکړي.
په دې وخت کې د مرمیو باران شوو.
اندري ولگید.
ځای پر ځای یې ساه ورکړه.
هوا روښانه وه.
ملگري یې و نه توانېدل هغه مری خوندي ځای ته کړي.
په جگړو کې ماښام شو.
یوه کس د والریا څنگ ته لاړ.
هغې ته یې سلام ورکړ.
والریا د هغه سلام ته وعلیکم و ویل.

.....

د هغه رنگ پک اوبنتی و.

خبره یې په خوله کې وچه شوه.

رېقي، رېقي یې کتل.

بیا والریا و پوښتل:

خیریت دی؟

هغه و ویل:

نه شمه ویله.

بیا هغې وپوښتل:

و وایه!

هغه و ویل:

په تاسف سره اندرې ومړ.

والریا د خبرې په اورېدو سره هکه پکه پاتې شوه.

ژړا یې په سترگو کې وچه شوه.

یوه سوړ اوسپلی یې وبا سه او هېڅ یې و نه ویل.

ټول غم یې زړه ته د ننه کړ.

بیا یې له ځانه سره و ویل:

لمړی ورځ ناولې وم.

بیا د آندری ښځه شوم.

.....

په دوېبمه ورځ كونده شوم.
بيا يې آه او سوړ او سيلی و باسه.
هغې و ويل:
آه خدايه!
دا څه را پېښ شوو.
دومره ژر!
هرڅه له منځه، لارل.
خپل سر يې و خوزاوه.
غوښتل يې كس ته څه و وايي، مگر خبره يې له ياده و وته.
كس هم د هغې نه لري او په خپلي مخې پسې لار.
څو ورځې تېرې شوې.
بنار ټول د روسان تر محاصرې لاندې راغی.
د ورځې به په سلگونه ملكي او نظامي كسان وژل كېدل.
الته ورځ لكه كال په شان وه.
وخت هېڅ نه تېرېده.
محاصره سخته شوه.
اتيا ورځې تېرې شوې.
نور د خوړو څه نه وو.

.....

دوايي هم خلاصه وه.

بند پاتي کسان مجبوره وو چې د خوندي خايونو نه د باندي و وځي.

لمړي روسانو دستور ورکړ ترڅو ملکي کسان و وځي.

بيا يې نظاميان په بند(اسارت) ونيول.

خبرې داسې وې چې د روسانو برننه کسانو سره به تبادله شي.

په زرهاو اوکرايني عسکر د روسانو سره برننه شوو.

څه يې تبادله، مگر نور يې تر اوسه هم د هغوی په بند (اسارت)

کې دي.

د والري انخور د بند نه وروسته

.....

والریا هم یوولس میاشتي در روسانو په بند کې وه.
د هغې سره څه باندې نه سوه کسانو (۹۰۰) د آزوف تپ کسان وو.
هغه د خپل بند ناخوالي او چلند په گوتو کړل.
هغې وروسته د بند څخه یوه کتاب د بند (اسارت یا زندان) ژوند په
هکله لیکي دی.

په کتاب کې د بند ناخوالي په ډاگه شوي دي.
هغه لیکي:

ما هرڅه له لاسه ورکړل.

خپل بنار، خپل ملگري او خپل مېړه.

زمونږ په هېواد کې یوه مثل دی چې وایی.

(۳)

جنگ دي ورک شي

رنګ دي ورک شي

پای

.....

سرچینه

۱. ماریوپول

<https://fa.wikipedia.org/wiki/%D%A%D%85%9Ahttps://fa.wikipedia.org/wiki/%D84%9BE%D%9D%88%9C%D8%DB%1B%8D>

۲. د ماریوپول ودانیو انځورونه د جگړې نه مخکې او وروسته

<https://www.etemadonline.com/%D%A%D%8A%8https://www.etemadonline.com/%D84%9BE%D%9D%88%9C%D8%DB%1B%8D>

<https://www.etemadonline.com/%D%A%D%8A%8https://www.etemadonline.com/%D84%9BE%D%9D%88%9C%D8%DB%1B%8D>

<https://www.etemadonline.com/%D%A%D%8A%8https://www.etemadonline.com/%D84%9BE%D%9D%88%9C%D8%DB%1B%8D>

<https://www.etemadonline.com/%D%A%D%8A%8https://www.etemadonline.com/%D84%9BE%D%9D%88%9C%D8%DB%1B%8D>

<https://www.etemadonline.com/%D%A%D%8A%8https://www.etemadonline.com/%D84%9BE%D%9D%88%9C%D8%DB%1B%8D>

<https://www.etemadonline.com/%D%A%D%8A%8https://www.etemadonline.com/%D84%9BE%D%9D%88%9C%D8%DB%1B%8D>

۳. د والریا څوکرښې کیسه

<https://www.bbc.com/persian/topics/cnqntn9z68498>

د چاپ شویو کتابونو لیست

۱. معمارۍ افغانستان
۲. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش شفاخانه ها)
۳. راهنمود طلايي
- (برای اساتید انستیتوت های تخنیکي و ساختمانی افغانستان)
۴. رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد اول
۵. رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد دوم
۶. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش اداری)
۷. معماری اصیل شهر کابل (مرادخانی)
۸. معماری شهر کابل (بی بی مهر و)
۹. افغانستان در قرن تکنالوژی
۱۰. زونبندی اقلیم و زلزله افغانستان
۱۱. صدقه جاریه / دنیای انجینری
۱۲. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد اول (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۱۳. داستان حقیقی با مقیاس معماری
۱۴. فرار از کشور- با تصاویر مستند
۱۵. نقش دانشمندان مسلمان در فن معماری و مهندسی
۱۶. پخسه در افغانستان

.....

۱۷. بنیا نگذاری اولین مساجد توسط افغانها در آسترلیا
۱۸. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد دوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۱۹. منار جام - الهامی برای قطب منار
۲۰. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد سوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۲۱. جام یا کلیان (کلان)
۲۲. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد اول
۲۳. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد دوم
۲۴. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد سوم
۲۵. چپر ته چي قانون نه شته (ګډوډي د افغانستان په معماری کې)
۲۶. مډرنه جوما تونه ،، پخوا او نن ،،
۲۷. هله جور کو (نی پخسه - مقاوم زلزله)
۲۸. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مساجد)
۲۹. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مکاتب)
۳۰. هنر و صنعت چوب در مرادخانی
۳۱. هنر و پیشه حکاکي - زرگری در مرادخانی
۳۲. هیچ (چهل داستان واقعی)
۳۳. معماری اصیل شهر کابل
- (تشریح مورخ ۱۷ ماه میزان سال ۱۴۰۱ پوهنتون پولی
تخنیک کابل)
۳۴. ۴۰- چهل
۳۵. مجنون او گلچین (پینتو ناول)
۳۶. در جستجو (ناول به زبان دری)

.....

۳۷. تفاوت ها تفاوت می آورد (کتاب تصویری)
۳۸. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم
(جلد اول)
۳۹. برف ها آب میشود
۴۰. رسم و تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد سوم
۴۱. آرزو و امید (ناول به زبان دری)
۴۲. بوډا بنکاري (پښتو ناول)
۴۳. نامونې ژوي (پښتو ناول)
۴۴. د اسلامي معمارۍ پیل
۴۵. حیوانات شوخ (ناول به زبان دری)
۴۶. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم
(جلد دوم)
۴۷. د شپېلی مینه (مه یڼه) په کچه گری کی (پښتو ناول)
۴۸. حشمت خان د کلا معماري
۴۹. د افغان الک او آډري جلی مینه (پښتو ناول)
۵۰. د وچو بڼونه او پارکونو معماري
۵۱. د یوې بڼونکي مینان په یوه ټولگي کی (پښتو ناول)
۵۲. د ژرنده گري ماما مینه (پښتو ناول)
۵۳. په اسلامي نظام کی ودانیز پرمختگ
۵۴. شپنه ادې (پښتو ناول)
۵۵. بي زده کړې پوی (پښتو ناول)
۵۶. د مینې تاو (پښتو ناول)
۵۷. (BIM) په خپله ژبه - په نړۍ کی تر ټولو نوې او گړندی
کړنلاره د معمارانو او انجینیرانو (انجینرانو) له پاره
۵۸. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم
(جلد سوم)

.....

۵۹. سیدو او عیدو - د کوشنیوالي خوارزه ملگري (پښتو ناول)
۶۰. د یوې میاشتي ناولي (پښتو ناول)
۶۱. دڅاڅکو هار (د یوه سړی لنډې کیسې)
۶۲. د کابل ښار اصلي معماري (مراد خانی)
۶۳. کوشنی سوداگره (پښتو ناول)
۶۴. د کابل ښار معماري - بي بي مهرو
۶۵. سرغندوی (ناب، مشهور) پوډري
۶۶. ډارونکی سپلاب (پښتو ناول)
۶۷. خواریکښ قاضي (پښتو ناول)
۶۸. د پخوانیو جوماتونو توپیر د نن سره
۶۹. د مور وژونکی (قاتل)، (پښتو ناول)
۷۰. د مور مېړه (پښتو ناول)
۷۱. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خیرالله مخدوم
(جلد چهارم)
۷۲. لېونی ملا (پښتو ناول)
۷۳. ځوان شهید (پښتو ناول)
۷۴. توده برستن (پښتو ناول)
۷۵. نورک اکا (پښتو ناول)
۷۶. غریبک (پښتو ناول)
۷۷. د ژوند خوري او ترخي (پښتو ناول)
۷۸. الماء [ديارلس کلنه فلسطينی انجلی تر نړېدلې ودانۍ (پښتو
بهرنی ناول)]
۷۹. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خیرالله مخدوم
(جلد پنجم)
۸۰. ادبي لښتې / چوب ادبی
۸۱. د ښاروالی کاریگر (پښتو ناول)
۸۲. د خاورو لاندې ښار (د عینک مسو کان ته څېرمه)

.....

۸۳. شهری زیر خاک (نزدیک معدن مس عینک)
۸۴. ساختمان های کانتینری
۸۵. کانتینري ودانی
۸۶. Architecture of Buddhist temple in Kabul city
۸۷. بنکلي هوسی (پښتو کیسه)
۸۸. خره بیزو (پښتو کیسه)
۸۹. سور تنور (پښتو ناول)
۹۰. سپین کارغه (پښتو داستان)
۹۱. لپونی لپوه (پښتو داستان)
۹۲. بندي مرغه (پښتو داستان)
۹۳. بي وخته سېلاب (پښتو ناول)
۹۴. ملا نصرالدین سره د دوکي پایله (پښتو ناول)
۹۵. د پوی بهلول غوره پرېکړه (پښتو داستان)
۹۶. د کابل ښار لمړي گمرک اداري ودانی معماری
۹۷. **ناکامه مینه** (پښتو ناول)
۹۸. سنگلاخ دره او معماری
۹۹. عشق در کانتینر ها (ناول به زبان دری)
۱۰۰. مادل اندازه گیری اسلامی
۱۰۱. **په گاونډ هېواد کې زړه بايلل (پښتو ناول)**
۱۰۲. بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان - جلد اول
۱۰۳. منار های غزنی - گذشته و حال
۱۰۴. توري چشمي (عینکي) پښتو ناول
۱۰۵. د چک ولسوالی نه (۹) برجه کلا
۱۰۶. **د یوې شپې ناوې (بهرنی پښتو ناول)**

.....

د كار لاندې كتابونو لیست

۱. هنر خطاطی و میناتورۍ در مراد خانی
۲. هنر کلالی در مرادخانی
۳. بی وخته باران
۴. د ژوند پای

.....

د وخت او امکان په صورت کې

۱. پخسه در افغانستان (به زبان انگلیسی)
۲. تاریخ معماری افغانستان
۳. حویلی های آسمان خراش
۴. ارتباط گذشته، حال و آینده در معماری
۵. استعداد، سرعت و اقتصاد در معماری افغانستان
۶. شیطان چراغ
۷. خاطره ها

One Night Bride

Written by: Architect PHD Hashmatullah Atmar

Date: September -November // 2028

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**